

С. А. Сидоренко

кандидат філософських наук, доцент

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ У СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Проблема міждисциплінарності менеджменту є предмет методологічного аналізу як в сенсі дослідження форм міждисциплінарності, так і особливих її виявів саме в сфері менеджменту. Проведене дослідження дозволяє стверджувати неоднозначність позиції методологів як стосовно наявності міждисциплінарності менеджменту, так і її форм.

Ключові слова: менеджмент, міждисциплінарність, міждисциплінарність менеджменту, нелінійне мислення.

Останні десятиліття демонструють значний інтерес методологів до проблеми міждисциплінарності. Вона означається як вияв особливостей розвитку наук, що "спровоковані" потребами соціальних практик. Серед останніх практики менеджменту. Перш за все, економічної сфери, однак і інших сфер соціального життя.

Про міждисциплінарність менеджменту пишуть останніми роками. Як правило, автори зазначають, що така особливість притаманна менеджменту. Однак, пояснюється міждисциплінарність менеджменту, як взагалі і сама міждисциплінарність, по-різному. Окрім того, в деяких роботах наголошується на недоведеність того, що в менеджменті виявляються міждисциплінарні процеси.

В статті маємо на меті проаналізувати сучасні методологічні оцінки менеджменту для відповіді на питання: чи мають місце міждисциплінарні процеси та в якій формі.

Відповідно, слід визначити, по-перше, які точки зору стосовно міждисциплінарності представлені в сучасних дослідженнях. По-друге, чи можливо відповідно до існуючого розуміння міждисциплінарності говорити про міждисциплінарність менеджменту. По-третє, якщо міждисциплінарність менеджменту наявна, то чи є в ній особливості, що притаманні власне менеджменту?

Спочатку окреслимо, про що говорять, коли використовують слово "менеджмент". Відповідь на питання "що таке менеджмент" однозначна лише на перший погляд. Хоча б тому, що коли йдеться про менеджмент можна означити як його теоретичну – менеджмент як наука, так і практичну – практики та технології менеджменту, сторони.

Отже, говорячи про менеджмент можливо розглядати його в двох широких площинах – як науку і як практики. В першому зрізі менеджмент

предстає як сукупність теорій, наукових дисциплін. В другому – як методології та технології досягнення успіху.

Найбільш загальне визначення менеджменту – наука управління. При цьому, як наголошують методологи, треба брати до уваги комплексний характер менеджменту як наукової дисципліни. В літературі представлені різноманітні точки зору стосовно головних теоретичних засад його теорії. Отже, наявне дискусійне поле для методологічного осмислення.

В таке поле потрапляють і питання стосовно менеджменту як сфери соціальних практик. Багатоманітність сучасних практик управління потребує теоретичної підтримки, концептуалізації. Розгорнуте визначення менеджменту надає М. Селдак, професор Економічного університету Братислави. На його думку, "менеджмент (управління) – це процес, спрямований на досягнення цілей організації за допомогою упорядкування перетворень вихідних субстанцій або ресурсів (праці, матеріалів, грошей, інформації тощо) в потрібні результати (вироби, послуги)" [4]. Менеджери впливають на головний елемент організації – на людей, координуючи їх діяльність. Відповідно, ефективність менеджменту визначається через співвідношення результатів роботи та використаних для їх отримання ресурсів. Знання теорії менеджменту, вміння їх використати підвищує ефективність дій менеджерів. Отже, М.Селдак підкреслює процесуальність, темпоральність менеджменту. Відзначає його цілеорієнтованість не просто на перетворення, а на внесення впорядкованості в зміни, що відбуваються. Таке дозволяє говорити про менеджмент як переважно раціональну діяльність. З цим, безумовно, можна погодитися. Однак, на нашу думку, серед засад діяльності менеджера, що спонукають до прийняття рішень, слід брати до уваги і ірраціональну складову – інтуїцію, емоційні переживання.

Хотілося б відзначити також габітуальні впливи на пошук нестандартних рішень. Йдеться про те, що нові ідеї та шляхи розвитку, технології управлінської діяльності потребують виходу за межі звичного габітусу та формування нових габітуальних визначеностей, які породжують практики, продуктивні в нових умовах. Габітуальний підхід в аналізі соціальних практик базується на теорії практик П. Бурдьє. Природа соціокультурних

практик, як їх розглядає П. Бурдьє, виявляється в єдності індивідуального та соціального, раціонального та ірраціонального, духовного та тілесного. Для практики, на думку П. Бурдьє, не існує стимулів у їх об'єктивній істині як запускаючих пристроїв, вони діють тільки за умови їх зустрічі з суб'єктами дії, здатними їх визнати. Розглядаючи практику як певну структурованість, в якій людина засвоює схеми сприйняття реальності, певні оцінки та дії, П. Бурдьє констатує, що об'єкти пізнання є сконструйованими, а не пасивно зареєстрованими. Принципом таких конструкцій є габітус – "система структурованих та структуруючих диспозицій, які конструюються на практиці та завжди орієнтовані на виконання практичних функцій" [1, с. 89].

Габітус – це "генеруючі та організуючі принципи практик та репрезентацій, які можуть бути об'єктивно адаптовані до своєї мети" [1, с. 90]. В той же час, вони не передбачають свідомої орієнтації на цілі та повне володіння операціями, необхідними для їх досягнення. П. Бурдьє розглядає їх як такі, що є об'єктивно "регульованими" та "регулярними", зовсім не будучи при цьому продуктом дотримання правил. Ці принципи (структури) є колективно організованими, "не будучи результатом організуючої діяльності якогось диригента" [1, с. 90–91].

На противагу чіткому класичному раціоналістичному тлумаченню практики, введення поняття габітусу дозволяє П. Бурдьє розгледіти об'єктивне в суб'єктивних діях, наголосити на індивідуальному в колективному та навпаки, можливе в неможливому, говорити про "ймовірне прийдешнє", зважаючи на непередбачуваність наслідків дій, включити в габітуально заданість як раціональність, так і момент ірраціонального. Отже, теорія практики П. Бурдьє та введення ним поняття габітусу обґрунтовує нелінійність сучасних соціальних практик. В цьому контексті поняття "нелінійного середовища", в якому спрацьовують випадковості та впливають на вибір сценарію розвитку складної системи в точці біфуркації [2, с. 93], досить вдало характеризує сучасну ситуацію в менеджменті. Відповідно потреба нелінійного мислення, яке представлено в дискурсі методології синергетики, реалізується в акцентуванні та осмисленні більшою мірою процесів самоорганізації, а не лише організаційних.

Характеризуючи менеджмент як наукову дисципліну, в основі якої є теорія менеджменту. М. Селдак наголошує системність, логічну впорядкованість, єдність результатів емпіричних та теоретичних досліджень, наявність методологічних засобів. Теорія менеджменту презентує "знання, що являють собою систему принципів, методів, технологій управління, що розроблені на основі інформації, отриманої як емпіричним шля-

хом, так і як результат досліджень в різних галузях науки" [4].

Особливості теорії менеджменту методологи пов'язують з її призначенням для роз'язання практичних завдань. Зокрема наголошуються такі вимоги до теорії менеджменту: надавати знання, які дозволяють практично підвищити рівень управління, дозволяти підготувати ефективно діючих менеджерів, прогнозувати тенденції та проблеми подальшого розвитку.

В сучасних методологічних дослідженнях наявна також різноманітність підходів визначення менеджменту. Співвідносячи їх, М. Селдак оцінює методологічні плюси та мінуси найбільш значимих: функціонального, біхевіористичного, менеджменту як прийняття рішень та інформаційного [див. 4]. По-перше, йдеться про функціональний підхід, коли вважається, що основу менеджменту становить процес, спільний для всіх організацій, а суть менеджменту розкривається через набір управлінських функцій, які поєднані в ціле. Недостатність такого погляду пов'язують з тим, що акцентування на організаційно-функціональній складовій відбувається на тлі неухабної осмислення людської складової, ролі людини.

Другий підхід оцінки менеджменту – біхевіористичний. Коли менеджмент пояснюється в контексті взаємин людей, зокрема – міжособистісних відносин. Йдеться як про взаємини керівник – підлеглий, так і між менеджерами різних ланок. Біхевіористичний підхід наголошує на можливості технологій соціології та психології та потребу знань цих наук менеджерами для досягнення ефективного управління. При всій евристичності такого підходу, він дещо звужує саме поле менеджменту, яке потребує осмислення. Акцентуючи на ролі та можливостях людського впливу, цей підхід водночас випускає з поля зору менеджмент як ціле, за межами впливових факторів залишаються організація, планування, контроль. Отже, для ефективного менеджменту потрібні глибокі знання в галузі багатьох дисциплін.

Третій підхід, який наголошено, це оцінка менеджменту як процесу прийняття рішень. Такий підхід, безумовно, є продуктивним, оскільки з прийняттям рішення прямо чи опосередковано пов'язані всі функції менеджменту. Методологічне зауваження до такої точки зору полягає в тому, що для успішного результату потрібно не лише прийняття правильного рішення, а й його виконання. Отже, має бути врахована система важливих, яка мотивує ефективне виконання прийнятих рішень.

Сучасні перспективи ефективного управління пов'язують з використанням інформаційного підходу – розуміння менеджменту як інформаційного процесу. Інформаційна складова присутня у всіх функціях менеджменту, дозволяє керувати людьми та впливає на прийняття рі-

шення. Використання інформаційного підходу дозволяє спиратися на операційний аналіз, використовувати математичне моделювання. Таке дуже посилює ефективність менеджменту. Однак за межами розуміння менеджменту з позицій операційного аналізу є складні проблеми, які не вичерпуються формалізацією та моделюванням. Вони пов'язані з людським виміром управлінської діяльності, про що йшлося вище. Зокрема, математичні методи лишають за дужками ціннісні складові людським взаємин.

В сучасних методологічних дослідженнях підкреслюється зміна смислів поняття менеджменту, що виявляється в часовій перспективі – з моменту його виникнення і до початку XXI ст. Зокрема, І. Скопіна та Т. Романова [5] систематизували значення поняття менеджмент в сучасних дослідженнях, об'єднавши їх в чотири групи. Перша – визначення менеджменту як управління. Друга – розуміння його як процесу – оптимізації, керівництва, планування, комплексного процесу тощо. Третя – точки зору, в яких менеджмент розглядають як сукупність засобів, прийомів, принципів, методів. Нарешті, четверта – визначення менеджменту як виду діяльності. Наявність різноманітних точок зору підкріплює думку про багатозначність та багатовимірність означення того, що є менеджмент. Отже, можна говорити про "менеджмент" як концепт.

Друге завдання, визначене в цій статті, окреслити загальне розуміння міждисциплінарності, щоб на цій основі проаналізувати міждисциплінарні процеси в сучасному менеджменті. Міждисциплінарність почали відзначати у зв'язку з інтегративними процесами в науці 2-ої половини та кінця XX ст. Вивчення складних систем, таких як живе, екологічні системи, соціум тощо потребувало нових методологій, поняттєвого апарату, дослідницьких практик. Такі системи вже недостатньо розглядають як об'єкти або природознавства, або технічних наук, або гуманітаристики. Потрібні міждисциплінарні підходи. Методологи відносять до засобів міждисциплінарного дослідження різноманітні підходи, розподіляючи їх на організаційні, наукознавчі, інформаційні тощо.

Організаційні підходи виявляють свої можливості у зв'язку з структурними особливостями сучасної науки як світового явища, яке представлене розподілом на "велику" та "малу" науку. Перша складається з потужних організаційних структур, що потребують великих витрат, які плануються, фінансуються та контролюються державою. Друга – "мала наука" представлена науковою діяльністю вищих навчальних закладів, окремими науковими проектами та програмами. Розподіл праці в науці здійснюється за сферою знання – економісти, соціологи, юристи тощо, за напрямками практичного використання знання – теорети-

ки, експериментатори, аналітики тощо, за мотивацією – "люди науки", люди фірми тощо.

Можливості наукознавчих підходів як засобів міждисциплінарних досліджень пов'язані з комплексністю наукознавства – наукової дисципліни, завданням якої є багатобічне вивчення науки з метою оптимізувати її розвиток, підвищити ефективність наукових досліджень. Комплексність наукознавства виявляється в тому, що наука розглядається і в соціальному контексті, і в пізнавальному, і в історичному, і в персоналізованому тощо. Один з результативних наукознавчих підходів – наукометричний підхід. Наукометрія є такою частиною наукознавства, що представляє та досліджує науку як інформаційний процес, використовуючи кількісні – статистичні методи.

Міждисциплінарні можливості наявні також у інформаційних підходів, в контексті яких наука розглядається як система, що самоорганізується й керується власними інформаційними потоками. Серед них використання інформаційних можливостей бібліотек, архівів, системи освіти, використання сучасних інформаційних технологій, зокрема інтернету, створення необхідних інформаційних моделей.

Серед підвалин інформаційного забезпечення науки методологи означають принцип "обганяти, не здоганяючи": дослідник одразу має переходити до найновітніших знань, обминаючи застарілу інформацію; принцип "випереджаючого інформаційного обслуговування": інформаційні системи мають забезпечувати користувача інформацією, яку той не замовив не знаючи про неї, якщо вона допоможе в розв'язанні досліджуваної проблеми.

Ми означили основні підходи, що їх вважають засобами міждисциплінарних досліджень. Однак нас цікавить більшою мірою розуміння міждисциплінарності як "обміну" концептуальним, поняттєвим, методологічним апаратом дослідження. В такому сенсі про міждисциплінарність говорить В. Стьопін. Дослідник підкреслює, що "науки взаємодіють між собою, і обмін парадигмальними принципами стає важливою рисою такої взаємодії". Методолог називає таке "парадигмальними щепленнями", які змінюють стратегію розвитку науки, "трансляцією парадигмальних настанов", яку можна виявити в різних науках [6, с. 303–304]. Зокрема, уявлення про самоорганізацію були обґрунтовані в кібернетиці та теорії систем та трансльовані в сучасну фізику і таким шляхом стимулювали розробку ідей синергетики та термодинаміки гнє рівноважних систем [6, с. 304]. В процесі трансляції потрібне уточнення уявлень, що вводяться, у відповідності зі специфікою досліджуваних об'єктів науки, що сприйняла нові методологічні засоби, концепти. Аналізуючи механізми міждисциплінарних "щеплень", дослід-

ник підкреслює і зворотній бік взаємодії наук: трансльовані уявлення повертаються у власну науку у збагаченому вигляді [6, с. 306]. Принциповим моментом розуміння міждисциплінарності В. Стьопіним є наголос на евристичній ролі загальнонаукової картини світу. Оскільки "загальна наукова картина світу може розглядатися як така форма знання яка регулює постанову фундаментальних наукових проблем та ціле спрямовує трансляцію уявлень та принципів із однієї науки в іншу", відповідно "можливо припустити, що...міждисциплінарна інтеграція нерозривно пов'язана з евристичною роллю загальнонауковою картиною світу та забезпечується процесами трансляції ідей, принципів та уявлень з однієї науки в іншу з наступним включенням отриманих тут нових, найбільш фундаментальних результатів в загальнонаукову картину світу" [6, с. 307–308].

Отже, міждисциплінарні процеси зафіксовані методологами в багатьох галузях сучасної науки. Розглянемо, як вони виявляються в менеджменті. Відомий західний методолог М. Селдак [4] вважає міждисциплінарність однією з особливостей, що притаманні теорії менеджменту. Дослідник наголошує, що менеджмент є міждисциплінарною наукою. Він має власне джерело пізнання (практика), що поповнюється знаннями різних наукових дисциплін, без яких менеджмент не може розвиватися. Цікаво, що Селдак визначає міждисциплінарність менеджменту як одну з основних причин, які призвели до "інформаційного вибуху в галузі управління". Частіше можна почути про міждисциплінарність як наслідок інтеграційних процесів. Дослідник робить предметом аналізу ті джерела пізнання, які використовуються менеджментом і, відповідно, формують основні галки вияву його міждисциплінарності. По-перше, це емпіричні знання, що отримані з практики управлінської діяльності. Особливо на історично перших етапах становлення менеджменту. Селдак зауважує, що тоді переважна більшість авторів публікацій були менеджери, хто хотів поділитися власним досвідом роботи [4]. Таке сприяло створенню теорії менеджменту

З 2-ої пол. XX ст. теорія менеджменту розвивалась досить активно, чому сприяла взаємодія з багатьма науковими дисциплінами. Найбільший внесок належить таким наукам, як психологія, соціологія, антропологія, математика, інформатика, технічні науки. Такі дисципліни намагаються пояснити феномени, що їх вивчає наука менеджменту, з точки зору власних теоретико-концептуальних та методологічних можливостей. Зокрема, математика є о основі створення науки управління. Серед наук, важливих для розвитку сучасної теорії менеджменту також економіка, право, філософія, історія, політичні науки, логістика тощо.

Взаємодія менеджменту з багатьма науками, включення в їх предметну сферу аспектів, що їх вивчає менеджмент, призвели, на переконання М. Селдака, до методологічних складностей та негативів: "Представники різних галузей науки не лише ставили нові питання, пропонували постулати, методи дослідження та рішення задач, але і почали інтерпретувати менеджмент у відповідності зі своїми уявленнями і навіть представляли розуміння теорії менеджменту, що відрізняється від загальноприйнятого. В теорії менеджменту з'явилась плутанина, внаслідок чого ситуацію, що склалася на початку 60-х років, почали характеризувати як "справжні джунгли" [4]. Саме з цього моменту бере початок позиція, у відповідності з якою єдиної теорії менеджменту не існує. Однак інтегральний підхід до менеджменту визнається таким, що займає вагоме або навіть головне місце. На думку дослідника, проблема, яку слід вирішити на шляху до створення загальної теорії менеджменту, полягає в тому, щоб знайти спосіб виростання досягнень багатьох наукових дисциплін та узагальнення досвіду менеджерів. Реалізувати такі методологічні завдання можливо на основі використання системного підходу [4].

Сучасні глобалізаційні процеси відбиваються і на особливостях розвитку менеджменту. Дослідження в цій сфері набувають інтернаціонального характеру. Таке пов'язане з розширенням сфери діяльності транснаціональних компаній на нові країни. Відповідно виникає потреба розробки методів управління людьми, товарами, фінансами в нових умовах, чому сприяє вивчення та використання практик менеджменту інших країн, які виявляють свою ефективність. Водночас, як зауважує М.Селдак, деякі знання в галузі менеджменту складно переносити на новий ґрунт. В методологічних оцінках можливості переносів зарубіжних взірців менеджменту одні фахівці виходять з думки про одноманітність менеджменту в різних країнах та універсальний характер практики менеджменту, інші вважають його різноманітним та наголошують необхідність адаптування зарубіжного досвіду менеджменту до специфіки країн, де його намагаються використовувати [див. 4].

Так чи так, інтернаціоналізація практик менеджменту породжує процес конвергенції. І все таки обмежуючим факторами є економічні та соціокультурні особливості країн. Отже, процеси конвергенції в галузі менеджменту хоча і наявні, однак мають лімітуючі параметри. Це означає, що практики менеджменту інших країн слід адаптувати до умов нашої країни. Така потреба призводить до розвитку порівняльного менеджменту, в предметну сферу якого включене дослідження досвіду різних країн, пошук ефективних технологій саме на нашому соціо-економічному ґрунті.

Один з відомих методологів, що робить питання про міждисциплінарність менеджменту предметом дослідження, є В. Канке. Звертаючись до часто-густо вживаної тези, що в сучасній науці зближуються гуманітарні та природничі науки, В.Канке висловлюється про неї досить критично, зауважуючи: "Невже можливо виміряти відстань між науками? Чи зближуються фізика та менеджмент?" [3, с. 317]. Порівняння основних концептів цих наук дозволяють досліднику дійти висновку, що такого не відбувається. В той же час, стосовно взаємин інформатики та менеджменту ситуація інша: "Потрапивши в складне положення менеджер звертається за допомогою, наприклад, до програміста: чи немає програми, яка б дозволила прорахувати ту чи ту ситуацію. Керуючись відповідним банком даних відносно існуючих програм, програміст надає програмісту поміч. Так реалізується міждисциплінарний зв'язок, в даному випадку між менеджментом та інформатикою" [3, с. 321]. Стосовно міждисциплінарності взаємин менеджменту з природничими та математичними науками, то таке, на думку методолога, є або ілюзією, або має символічний характер [3, с. 322]. В той же час, специфіка менеджменту, що визначається його організаційною складовою, визначає його зв'язок з управлінською діяльністю і, відповідно, створюється певна спільність як з прагматичними технічними галузями – наприклад, електротехнікою, так і такими науками, як економіка, політологія тощо [3, с. 323]. Міждисциплінарність як наявний обмін концептами та використання законів однієї науки (скажімо, фізики) в іншій (скажімо, в менеджменті) Канке заперечує: "Формальні науки, зокрема кібернетика, не синтезують концептуальний устрій змістових наук...Всі міждисциплінарні зв'язки менеджменту мають знаковий характер" [3, с. 324].

Отже, точка зору Канке представляє своєрідний погляд на міждисциплінарність – відсутність взаємообміну концептів у двох або більше дисциплінах, відсутність загальнонаукових дисциплін тощо. З цього випливає і своєрідне уявлення про міждисциплінарність менеджменту: "В менеджменті бізнесу всі фізичні, рівно як хімічні, біологічні та технічні параметри виступають не самі собою, а лише як символи менеджеріальних концептів. В межах менеджменту вони мають вторинний характер... Що стосується зв'язків менеджменту з формальними науками, то вони мають символічний характер" [3, с. 321–322]. Отже, як слід розуміти, про обмін між науковими дисциплінами концептуальними засобами не йдеться.

У відповідь на сформульовані на початку статті запитання слід зробити такі висновки. По-перше, міждисциплінарність вважається методологами науки характерною особливістю розвитку сучасної науки, яка є відповіддю на потребу но-

вих методологій, поняттєвого апарату, дослідницьких практик для вивчення складних систем. Засоби міждисциплінарного дослідження є різноманітними: організаційні, наукознавчі, інформаційні підходи тощо.

По-друге, міждисциплінарність є методологічно продуктивною для вивчення складних об'єктів, здатних до самоорганізації та людиновимірних. Такими, зокрема, є об'єкти менеджменту

По-третє, хоча міждисциплінарність як така та міждисциплінарність менеджменту є предметом різнобічного методологічного осмислення, єдиної позиції як стосовно самої міждисциплінарності, так і міждисциплінарності менеджменту немає

По-четверте, представлені в методологічних дослідженнях точки зору, на мою думку, можливо розділити на такі варіанти:

1 – погляд, у відповідності з яким – міждисциплінарність менеджменту наявна та укладається в загальне розуміння міждисциплінарності;

2 – міждисциплінарність менеджменту визнається як багатовимірна: площа знань, площа практик та має характеристики інтернаціоналізації. Водночас наголошуються як позитивні, так і негативні методологічні наслідки міждисциплінарності для менеджменту;

3 – міждисциплінарність наук як можливість "парадигмальних щеплень", процесів трансляції ідей, принципів та уявлень з однієї науки в іншу;

4 – міждисциплінарність менеджменту в сенсі представлених поглядів скоріше заперечується, оскільки не визнається міждисциплінарне зближення наук. Хоча в одній галузі можливо використовувати методологічні засоби іншої науки. Специфіка менеджменту (організаційна складова) потребує та дозволяє створювати певну спільність як з практико-технічними галузями та соціо-економічними науками. Міждисциплінарні зв'язки менеджменту не є обміном концептами та використанням законів інших наук, а мають символічний характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурдье П. Практичний глузд / П. Бурдье ; [пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенка, А. Дондока ; за ред. С. Йосипенка]. – К. : Український Центр духовної культури, 2003. – 503 с.
2. Добронравова И. С. Нелинейное и сложное мышление // Философия мышления : [сборник статей] / ред. кол. Л. Н. Богатая, И. С. Добронравова, Ф. В. Лазарев ; отв. ред. Л. Н. Богатая. – Одесса : Печатный дом, 2013. – 444 с.
3. Канке В. А. Философия менеджмента / В. А. Канке. – М. : КНОРУС, 2010. – 392 с.
4. Селдак М. Сущность и содержание теории менеджмента [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://vasilievaa.narod.ru/ptpu/18_5_97.htm.
5. Скопина И., Романова Т. Менеджмент: понятие и многочисленные дефиниции российских и зарубежных уче-

ных [Электронный ресурс] // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – Режим доступа: <http://uecs.ru/uecs-12-122007/item/88-2011-03-21-08-57-20?pop=1&tmpl=component&print=1>.

6. *Степин В. С.* Философия науки. Общие проблемы / В. С. Степин. – М.: Гардарики, 2006. – 384 с.

Сидоренко С. А. *Междисциплинарность в современном менеджменте. Проблема междисциплинарности менеджмента является предметом методологического анализа как в смысле исследования форм междисциплинарности, так и особенных ее проявлений именно в сфере менеджмента. Проведенное исследование позволяет утверждать неоднозначность позиции методологов как относительно*

но наявности междисциплинарности менеджмента, так и ее форм.

Ключевые слова: менеджмент, междисциплинарность, междисциплинарность менеджмента, нелинейное мышление.

Sydorenko S. A. *Interdisciplinarity in modern management. Problem management is the subject of interdisciplinary methodological analysis both in terms of form interdisciplinary research and its specific manifestations of it in the field of management. The study suggests an ambiguous position as a relatively broadly, the presence methodologists interdisciplinary management, and its forms.*

Keywords: management, interdisciplinary, interdisciplinary management, non-linear thinking.